

СТЕНОГРАМА
засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій
12 жовтня 2026 року
Веде засідання голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, Юлія Миколаївна, Валерій Вікторович. Доброго ранку.

ГРИШИНА Ю.М. Доброго ранку, Сергій Віталійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаю вас, Олена Георгіївна. Ви до нас їдете? Ні? Дуже шкода, ми вже скучили.

ЛИС О.Г. Перепрошую. Скоро буду.

ГРИШИНА Ю.М. Ми вас дуже чекаємо.

ЛИС О.Г. Ще трошки, і я буду. Я вам дуже дякую. Зараз далі продовжую, я не зупиняюся.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ростислав Миколайович є. Воронов, да, підключився. Чи мені здається?.

ВОРОНОВ В.А. Я тут, Сергій Віталійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, бачу.

Чотири... Чекай, п'ять, я шостий. Можна починати. Воронов є. Пан Георгій теж долучився. Андрій Петрович теж з нами.

Отже, шановні колеги, розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Сьогодні в порядку денному одне важливе питання і друге, напевно, не менш важливе, якщо воно в нас буде.

Отже, перше: про проєкт Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення освітніх прав корінних народів України та національних меншин (спільнот) України (реєстраційний номер 16119-1), поданий народним депутатом Георгієм Мазурашу. Друге – «Різне».

Шановні колеги, чи є зауваження, доповнення, пропозиції до порядку денного?

ГРИШИНА Ю.М. Немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо немає, то прошу проголосувати. Хто – за?

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

КОЛЕБОШИН С.В. Колебошин – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногolosно.

Отже, переходимо до першого пункту порядку денного. Про проєкт Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення освітніх прав корінних народів України та національних меншин (спільнот) України (реєстраційний номер 16119-1). Доповідачем є автор законопроєкту Георгій Георгійович Мазурашу.

Пане Георгію, будь ласка, вам слово.

МАЗУРАШУ Г.Г. Вітання, колеги. Спершу я хочу сказати дещо, що деякі з вас знають, а деякі, можливо не знають. Я хочу ще раз зафіксувати, що особисто я, будучи уродженцем Чернівецької області, яка є полімовною і яка свого часу Радянським Союзом була захоплена і включена до складу СРСР, я є прихильником лагідної українізації, як кажуть, і підтримую вектор поступової українізації навчального процесу в навчальних закладах і вважаю його перспективним. Але при цьому я вважаю важливим, щоб у нас чули побажання національних меншин (спільнот). І у п'ятницю наприкінці робочого дня я подав на реєстрацію цей законопроєкт альтернативний до 16119 через те, що отримав певні сигнали, що в цій редакції цей законопроєкт основний може призвести до того, що ми можемо отримати певні можливі перешкоди в наших кроках до потенційного вступу до Євросоюзу від наших сусідів через те, що представники румунської спільноти кажуть, що з ними не спілкувалися, не комунікували на тему цього законопроєкту, хоча в пояснювальній записці сказано, що комунікували з національними меншинами (спільнотами). І вони зазначили, що є певні там, можна сказати, критичні побажання до цього законопроєкту, тому я зареєстрував альтернативний для того, щоб мати можливість спробувати щось врахувати з побажань спільноти.

І, в принципі, після того, як ми декілька днів цих... на вихідних спілкувалися і в вдячний, до речі, голові комітету, який включився в процес, почув мене, мої застереження і побажання спробувати, можливо, щось врахувати. І ми отримали від альянсу всеукраїнського, який об'єднує, який представляє інтереси румунської спільноти, отримали, скажімо так, компромісне, дуже компромісне побажання, щоб хоча би врахували і дали такий люффт шестимісячний для тих навчальних закладів, які умовно відповідають порогу 20 відсотків, але на даний час, на час ухвалення потенційного законопроєкту 16119 не досягають 50-відсоткового, дати їм можливість протягом шести місяців спробувати досягнути цього порогу. Є там ще інші побажання, але це, скажімо так, було висловлено як дуже критичне.

Я вважаю, що на даний час є ризики, що те, що ми навіть нічого, скажімо так, не спробуємо врахувати з їхніх пропозицій, може призвести до того, що можемо отримувати певні недобрі справи по лінії наших добросусідських стосунків з Румунією. Є такі сигнали. Але я сказав і голові комітету, і голові іншого комітету, що, в принципі, якщо ви впевнені, що все добре, що на рівні там міжурядовому і так далі, на рівні тих переговорних груп, які працювали над узгодженням цього законопроекту 16119, що все там добре прокомуніковано і вважається, що немає ніяких ризиків, то немає питань. Моя справа, скажімо так, застерегти, і я би не хотів, щоб, не дай боже, ці застереження стали реальністю. Це те, що я хотів сказати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Георгію.

Я як співдоповідач не буду давати оціночних суджень, а просто пройдуся по нормам законопроекту альтернативного, по якому ми маємо приймати рішення. Отже, там є декілька уточнень.

Перше. Виключено формулювання «поряд із державною мовою». Ми це вже проходили з вами неодноразово, у нас у законодавстві всюди є вимога «поряд із державною мовою», і обмежувати державну мову в закладах освіти з будь-якою кількістю представників національних меншин ми вважаємо неприпустимим.

Друге. В нашому основному законопроекті є вимога до володіння мовою відповідної національної меншини або керівником закладу вищої... закладу освіти, або заступником керівника. В даному альтернативному законопроекті слова «заступником керівника» викреслені, що теж, напевно, є не дуже логічним, тому що кількість класів, де навчаються діти мовою національної меншини, може бути значно меншою за кількість класів, де навчаються діти українською мовою. Тому, власне, у нас був вибір – або керівник закладу освіти, або його заступник, а залишати виключно зобов'язувати керівника знати мову національної меншини, мені здається, що це трішки excessive норма, трішки перебільшена норма порівняно з тими, яку ми з вами запропонували і яку погодили з нашими європейськими партнерами.

Далі, передбачено обов'язок засновника у разі реорганізації або ліквідації відповідних комунальних закладів загальної середньої освіти забезпечувати підвезення учнів до іншого закладу освіти та у зворотному напрямку, що і так є в законодавстві України, в нашому освітньому законодавстві, тому не бачу в неї сенсу. І уточнено трішки дивно положення щодо проведення зовнішнього незалежного оцінювання, передбачено можливість не лише отримання завдань в перекладі відповідною мовою для осіб, які здобувають освіту мовою корінного народу або національної меншини, а і виконання завдань цією мовою. Мені, чесно кажучи, не дуже зрозуміло як можна виконувати завдання з математики іншою мовою, але менше з тим є така пропозиція.

Тому, шановні колеги, є пропозиція моя особиста: цей законопроект відхилити або відправити на доопрацювання, залишити норму, наше попереднє рішення по нашому основному законопроекту за основу і в цілому. На цьому доповідь закінчую. Можу, конечно, пройтися по оціночному судженню, по вимогам або скажімо там пропозиціям альянсу по зменшенню відсотка дітей, які навчаються мовою національної меншини для визначення статусу, але ми це вже з вами проговорювали на попередньому засіданні комітету і ми чітко з вами всі дійшли висновку, що це менше ніж 51 відсоток, то в нас реально існує не нульова імовірність, що дві національні меншини можуть знаходитися і навчатися в одній школі, і тоді в нас буде проблема визначити, якої національної меншини статус ця школа може отримати. На цьому доповідь закінчив. Шановні колеги, чи є у вас зауваження, пропозиції, необхідність обговорення цього законопроекту? Хто хоче висловитись, будь ласка. Бачу руку пана Георгія. Пане Георгію, давайте почнемо з вас.

МАЗУРАШУ Г.Г. Я лише хотів уточнити, ще раз підкреслити, що я спеціально вам у доповіді не звертав увагу на деталі самого альтернативного законопроекту, тому що я вам сказав, що я його реєстрував для того, щоб залишити можливість врахувати щось з побажань. Тобто я його просто готував, скажімо так, і формально, можна сказати, тому як би я здивований, що... Але... тобто я не претендував на його ухвалення в запропонованій редакції альтернативного законопроекту, я сказав те, що представники альянсу вважали критично важливим як би почути це про ту різницю 20-50 відсотків і шестимісячний люфт для того, щоб, можливо, підтягнути той показник навчальним закладам, які зараз мають 20-відсотковий, а можуть досягнути за пів року 50 відсотків. І зверну увагу технічно, що там, де керівників, то там я не викреслив заступника, там я, напевно, не звернув увагу, там написано: керівники. Тому що було побажання, щоби в закладі, де є навчання мовою нацменшини, щоби ті... ну, адміністрація, да, тобто керівництво закладу володіло і тією мовою, крім державної. Тому там не лише «один керівник», а «керівники» було написано. Дякую.

А так як би я ж не претендую на те, щоб ви приймали рішення про підтримку альтернативного, я вам сказав, для чого його реєстрував: лише для того, щоби, можливо, ви як комітет з вашим досвідом врахували щось в тій редакції, як ви вважаєте за потрібне, для того, щоби уникнути можливих проблем.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Георгію.

Юлія Миколаївна, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, дякую. Я коротко. Колеги, ще раз всіх вітаю. Георгій, я вам хочу подякувати за активну позицію, за те, що ви активно працюєте. І хочу теж в підтримку Сергія Віталійовича сказати, що

за цим законопроектом стоять декілька років роботи і тут вивірено вже кожне слово, цей законопроект погоджено Європейською комісією і нашими партнерами.

Що стосується національних меншин, то я знаю, в нас активна робота йшла по треку перемовин з Угорщиною, але є ще Служба етнополітики, які проводили періодично зустрічі, куди запрошували представників всіх національних меншин, там же є спеціальна платформа і всіх запрошували, були румунські, угорські, тому що це ж законопроект не тільки для угорців, це для всіх національних меншин. Тому збирали декілька разів, спілкувалися, проводили такі зустрічі. Тому там дуже багато, дуже велика робота за цим стоїть.

Тому я вас дуже прошу сьогодні підтримати в залі цей законопроект і попрацювати, щоб всі інші колеги підтримали цей законопроект, тому що це дійсно, повірте мені, це кожен із нас зробив велику роботу, щоб він потрапив до зали саме в такому вигляді. Ми там відстояли багато своїх позицій, трошки... Підтримайте наш законопроект. А вам хочеться подякувати за співпрацю. Все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Шановні колеги народні депутати, чи хтось ще хоче висловитись з приводу цього законопроекту? Бажаючих немає.

Андрій Петрович, є у вас бажання долучитися до обговорення?

БУТЕНКО А.П. Доброго дня, колеги. Дуже дякую за таку активну роботу і увагу. Я б хотів прокоментувати, пане Георгію, про шість місяців. Там немає... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поки Андрій Петрович швидко, судячи зі скриншоту, йде до нас, я продовжу думку Андрія Петровича, я її...

БУТЕНКО А.П. ...немає жодних обмежень, на який момент вони можуть здобути цей статус. Тобто тут взагалі немає проблем у якихось місячних чи тижневих обмеженнях.

Дякую. Це те єдине, що я хотів прокоментувати. І дуже прошу колег підтримати законопроект у сьогоднішній редакції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я, підтримуючи Андрія Петровича... що справді в нас немає там жодних обмежень на момент строку, на момент набрання чинності цим законом чи ще чогось, тому немає потреби в перехідному положенні. І коли буде в школі набрано 50 відсотків, буде 50 відсотків дітей, які навчаються мовою нацменшин, тоді школа і може претендувати на статус. Це ж норма, яка буде діяти постійно, не бачу в цьому взагалі проблем.

Пане Георгію, будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г. Там мається на увазі, щоб зберегти цей статус протягом 6 місяців і дати їм можливість за цей час підтягнути. Я думаю, що ви зрозуміли, про що мова.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це, пане Георгію, трішки про інше. Це говорить про те, що просто норма буде працювати для тих, у кого буде 20 відсотків. Але це зовсім інша історія, і це якраз те, що ми обговорювали на минулому засіданні комітету, і чому ми як комітет, і наш, і Комітет гуманітарної політики були категорично проти цієї норми і запропонували якраз колегам нашим з європейських країн-сусідів норму 50 відсотків. Я вже про ризики говорив, ми, в принципі, їх всі поділяємо і з ними всі свідомі. Дякую.

Шановні колеги народні депутати, чи є ще бажаючі висловитись по цьому законопроекті? Якщо ні, то прошу вас включити камери на секундочку, і ми переходимо до прийняття рішень.

Є пропозиція голови комітету, я її поставлю першою на голосування, а далі подивимось, що буде.

Отже, ставлю на голосування проєкт рішення комітету.

Перше. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до частини третьої статті 93 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» включити проєкт Закону України (реєстраційний номер 16119-1), поданий народним депутатом України Мазурашу, до порядку денного шістнадцятої сесії Верховної Ради України.

Друге. Відповідно до пункту 2 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проєкт Закону України реєстраційний номер 16119-1 за результатами його розгляду в першому читанні відхилити.

Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити голову комітету.

Хто – за? Прошу проголосувати.

КОЛЕБОШИН С.В. Колебошин – за.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Хто – утримався? Проти? Немає. Дякую, колеги. Рішення прийнято одноголосно.

І наступний пункт порядку денного. Пункт другий: «Різне». Чи є у нас зараз «Різне»? Дякую, що немає.

Шановні колеги, побачимось скоро в залі. Бажаю всім гарного дня. Дякую, що долучилися до засідання комітету.

І ще раз підтримуючи Юлію Миколаївну, прошу всіх підтримати цей законопроект сьогодні за основу і в цілому. Це дуже важливий законопроект, який робить величезний крок до нашої європейської інтеграції.

Дякую всім. До зустрічі. На цьому засідання комітету вважається закритим.